

**Oświadczenie złożone
przez senatora Grzegorza Wojciechowskiego
oraz senatora Przemysława Błaszczyka
na 69. posiedzeniu Senatu
w dniu 27 stycznia 2011 r.**

Oświadczenie skierowane do ministra rolnictwa i rozwoju wsi Marka Sawickiego, ministra sprawiedliwości Krzysztofa Kwiatkowskiego oraz do prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Tomasz Kołodziejca

Szanowni Panowie Ministrowie! Szanowny Panie Prezesie!

Słuchając relacji rozżalonych rolników, spotkaliśmy się ostatnio z wadliwym naszym zdaniem interpretowaniem – a także łamaniem prawa wspólnotowego, podstawowych wolności i praw człowieka, traktatu lizbońskiego – przez prezesa ARiMR (oraz z popieraniem tej wykładni przez NSA w Warszawie) wykładni podobno wymyślonej przez ministerstwo rolnictwa. Sprawa dotyczy niejasności przepisów mówiących o nadawaniu numerów identyfikacyjnych gospodarstw małżonkom. Jak wynika z naszych ustaleń, dotyka to bezpośrednio wielu osób. Sytuacja ta może doprowadzić do upadku wielu gospodarstw w Polsce, ale, jak wynika z naszych ustaleń, jest jeszcze szansa na powstrzymanie tego.

Problem dotyczy interpretacji poprzez wykładnię językową, jak podaje NSA, przepisu art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznawanie płatności (DzU z 2004 nr 10 poz. 76) o treści „małżonkom oraz podmiotom będącym współposiadaczami gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny”. Sześć lat temu ARiMR nadawała dwa numery małżonkom, którzy okazali umowę rozdzielności majątkowej i oświadczyli, iż nie są współposiadaczami posiadanych przez nich w ramach majątków osobistych gospodarstw rolnych. Obecnie ARiMR wszczyna postępowanie administracyjne, na mocy którego wykreśla z rejestru jednego z małżonków – pomimo prowadzenia przez nich odrębnych gospodarstw rolnych – i zmusza do składania wniosku łącznego na dwa odrębne podmioty (co w konsekwencji doprowadzi do zwrotu otrzymanych dotacji), tłumacząc to interpretacją wyżej wymienionego przepisu przez NSA w wyroku II GSK 1092/08.

W interpretacji przepisów pomija się w tym przypadku prawo wspólnotowe, które zakłada w art. 2 rozporządzenia Rady WE nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r., że rolnikiem jest osoba fizyczna lub prawna lub grupa osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo jest na terenie Wspólnoty, kiedy prowadzi ona działalność rolniczą, a termin „gospodarstwo” oznacza wszystkie jednostki produkcyjne zarządzane przez rolnika. Nie ma także tutaj poszanowania prawa do niedyskryminowania, prawa własności i prawa do wyboru przez podmiot sposobu wykonywania działalności, co łamie tym samym art. 21, 22 i 31 konstytucji. Czytamy tam: „Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”.

Prosimy zatem o wyjaśnienie tego innowacyjnego podejścia do prawa małżonków, którym ministerstwo rolnictwa nakazuje łączyć osobiste majątki pod rygorem odmowy wypłaty dopłat do ich gospodarstw. Przecież ci ludzie mają zagwarantowaną w art. 15 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej wolność wyboru zawodu, w art. 17 – prawo własności, w art. 20 – równość wobec prawa. Jest wreszcie zakaz dyskryminacji. Co więcej, z informacji nam przekazanych wynika, że resort rolnictwa nakazuje pracownikom ARiMR wszczynanie postępowań i pod groźbą odmowy wypłaty dopłat daje do podpisu protokoły uzgodnień, zgodnie z którym jeden z małżonków ma się dobrowolnie zrzec nadanego mu wcześniej numeru identyfikacyjnego. Prosimy Pana Ministra Rolnictwa i Prezesa ARiMR o wyjaśnienie tej sytuacji.

Ponadto prosimy Pana Ministra Sprawiedliwości o wyjaśnienie stanowiska zajętego przez NSA w wymienionej sprawie. Chodzi także o kwestię tego, że NSA uznał, iż w przypadku relacji organ (państwo) – podmiot wyższą rangę ma państwo, a podmiot ma się podporządkować prawu organu, którego nie wiążą przepisy prawa cywilnego, w tym przypadku rozdzielności majątkowej, odnoszone jedynie do relacji podmiot – podmiot. NSA uznał także, iż w tym przypadku nie ma zastosowania prawo rodzinne i opiekuńcze do prawa administracyjnego. Jak zatem wytłumaczy tenże sąd, że kieruje się definicją małżonków z k.r.i.o., a pozostałe przepisy odrzuca w wykładni prawa? Nie stosuje też, choć jest do tego zobowiązany, przepisów konstytucji ani traktatu lizbońskiego.

Poza tym art. 12 ust. 4 kwestionowanej ustawy pozostaje w sprzeczności z art. 2 ust. 1, 2 i 14 ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (DzU z 2008 r. nr 170 poz. 1051) oraz art. 2 lit. a i b rozporządzenia nr 73/2009, określających pojęcia „rolnik” i „gospodarstwo rolne”. Skoro zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1 wyżej wymienionej ustawy organ administracji stoi na straży praworządności, to jak to się ma do zmuszania składania fałszywych oświadczeń przez rolnika, któremu każe się pisać, iż prowadzi gospodarstwo rolne wspólnie z małżonkiem, co stoi w sprzeczności ze stanem prawnym? Chodzi też o to, jak się mamy odnieść do art. 7 tej ustawy, zgodnie z którym płatności przysługują rolnikowi, jeśli:

- jest on posiadaczem działek rolnych, na które występuje z wnioskiem;
- jego działki są w dobrej kulturze rolnej;
- przestrzega on wymogów prawa;
- został mu nadany numer identyfikacyjny.

Prosimy Panów Ministrów i Pana Prezesa o ustosunkowanie się do podniesionych kwestii, bowiem po zmuszeniu jednego z małżonków do rezygnacji z numeru identyfikacyjnego ten drugi małżonek, nie będąc posiadaczem jego gospodarstwa, nie ma prawa wystąpić o dopłaty obszarowe na jego grunty, ponieważ oprócz numeru, który posiada na gospodarstwo, nie spełnia żadnej z wyżej wymienionych przesłanek uprawniających do otrzymania dopłat.

Z poważaniem
Grzegorz Wojciechowski
Przemysław Błaszczyk